

Website van OKBN * ARLIS/NL

p/a Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie,
Postbus 90418, 2509 LK - DEN HAAG - Nederland

Interview met Rogier Schumacher

*Vakreferent Kunstgeschiedenis
Universiteitsbibliotheek Utrecht
11 oktober 2011*

Tijdens de jaarvergadering van het Overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland (OKBN) (20 juni jl.) zijn Marije Verduijn en Rogier Schumacher benoemd tot bestuurslid. Het bestuur vroeg mij beiden te interviewen waarbij het lot bepaalde dat Rogier als eerste werd benaderd. Wie is Rogier Schumacher? En wat zijn zijn drijfveren? In een sfeervolle vergaderkamer, onder eeuwenoude hanenbalken lichtte hij een tipje van de sluier.

Wat moeten we weten over jouw deelname aan het OKBN-bestuur?

Rogier heeft in eerste instantie gereageerd op een verzoek van het OKBN-bestuur om op incidentele basis hand- en spandiensten te verrichten. Toen hij dit voorjaar werd gevraagd om zitting te nemen in het bestuur, reageerde hij positief, vooral omdat hij het belangrijk vindt om een infrastructuur in de lucht te houden die is toegesneden op kunstbibliotheken. Daarnaast heeft hij zich in het verleden bezig gehouden met bemiddeling en coördinatie, ervaring die voor het OKBN nuttig kan zijn. Rogier heeft binnen het bestuur geen specifieke portefeuille. Hij verwacht dat hij als vakreferent Kunstgeschiedenis van de Universiteitsbibliotheek Utrecht (UBU) vooral het geluid van de universiteitsbibliotheken zal laten horen. Hij constateert dat de agenda van het OKBN misschien iets te veel wordt gedictieerd door de praktische werkzaamheden rond het activiteitenprogramma. 'Ik zou daarnaast graag met elkaar nadenken over de formulering van een overkoepelende visie: waar staat de vereniging, waar willen ze heen en hoe komt ze daar?'

Waar sta jij?

Rogier is als vakreferent vooral veel in overleg: met UBU-medewerkers, met collega's in het land, met leden van de wetenschappelijke staf en met bezoekers. De taakopvatting van een vakreferent is binnen de UBU sterk aan het verschuiven. 'Ontwikkelingen binnen de organisatie, maar ook binnen het bibliotheekvak vragen om een nieuwe invulling van de functie, waarbij vooral de schakelfunctie van het vakreferentschap steeds meer op de voorgrond komt te staan'. In Utrecht is het traditionele model van een vakreferent voor elk vakgebied onder druk van bezuiningsoperatie verlaten. Rogier vervult een coördinerende rol in het veranderingsproces dat daarvan het gevolg is. Het uitgangspunt daarbij is dat een vakreferent verder dient te kijken dan de grenzen van één gespecialiseerde collectie en ook verder moet gaan dan de dienstverlening aan alleen de bijbehorende groep gebruikers. 'Ik vind het boeiend om me ook op UBU-niveau te bewegen. Zo coördineer ik sinds begin van dit jaar met twee collega's het gebruikersonderzoek in de bibliotheek en leid ik daarnaast projecten.'

Een delegatie van de UB en facultaire medewerkers ontmoeten elkaar regelmatig in een overleg dat Rogier karakteriseert als klankbordgroep. In dit gremium worden aan de bibliotheek gerelateerde onderwerpen besproken, niet alleen om tot concrete oplossingen te komen maar

vooral om wederzijds begrip te kweken. Zeker bij hete hangijzers wordt de facultaire medewerkers gevraagd hun wensen, ideeën en oplossingen in dit platform naar voren te brengen waarbij het natuurlijk van groot belang is dat de UBU in het vervolgtraject rekening houdt met hun inbreng.

Begrijp ik het goed: je bent een diplomaat?

‘In elk geval ervaar ik het bemiddelen tussen kunsthistorische medewerkers en de bibliotheek als een uitdaging. Want er zijn verschillen tussen de visie van het management en die van een deel van de primaire gebruikers. In zo’n situatie komt het erop aan over en weer begrip te kweken en gezichtspunten uit te wisselen in de hoop dat beide partijen nader tot elkaar komen.’ Een van de kwesties die speelt is de delicate balans tussen de uiteenlopende functies van de bibliotheek; de laatste jaren hebben de bibliotheeklocaties sterker het karakter gekregen van een studielandschap ten koste van een "studieuze" bibliotheek gericht op collectiegebonden onderzoek. Dat evenwicht is precair: de bestudering van materiaal ter plaatse heeft de laatste jaren weliswaar enigszins aan belang ingeboet maar voor vakken als Kunstgeschiedenis wordt op dit moment vrijwel uitsluitend gedrukt materiaal aangeschaft waarvan een deel alleen ter plekke kan worden geraadpleegd. De balans is voor kunsthistorici misschien iets te veel doorgeslagen naar het studielandschap. Met een aantal kleine maatregelen, zoals het oormerken van studieplaatsen voor collectiegebonden raadpleging, wordt geprobeerd het evenwicht te herstellen.

Wat doe je nog aan onderzoek?

In Rogier's vorige leven waren onderzoek en schrijven kernactiviteiten. De ruimte om actief te zijn in de wereld van het onderzoek is binnen zijn huidige functie en ook door een druk gezinsleven kleiner. ‘Maar dit werk levert andere prikkels en ervaringen op dan het onderzoek, bijvoorbeeld op het vlak van communicatie, de dynamiek van (veranderings)processen en projectleiding.’ Dit impliceert dat hij voor zijn functie vaardigheden moe(s)t verwerven die hij in het verleden niet, of veel minder nodig had. In zijn 'eigen tijd' houdt hij oog voor de activiteiten in het veld, recenseert hij boeken en tentoonstellingen voor het tijdschrift *De Witte Raaf*, en houdt hij af en toe een lezing. ‘Zo spreek ik in december op een congres over de Europese receptie van Pop Art in Brussel. Daarnaast ben ik op dit moment betrokken bij een omvangrijk bloemlezingenproject over de Nederlandse kunstkritiek sinds 1880. Binnen deze reeks bereid ik het deel over de kunsthistoricus als kunstcriticus voor.’

Noem eens een belangrijke verandering voor de komende vijf jaar?

Ook hier werpen bezuinigingen hun schaduw vooruit. In de Utrechtse situatie betaalt de faculteit Geesteswetenschappen de UBU voor een pakket diensten, waaronder de inzet van een aantal vakreferenten. Bij de fusie van de facultaire bibliotheek en de UBU, is dit pakket vastgesteld op het destijds geldende niveau. Nu dwingen bezuinigingen de faculteit om de hoogte van de financiering te heroverwegen met als gevolg dat de dienstverlening wordt versoerd. Eén van de effecten is een clustering van vakgebieden. Iedere vakreferent zal de komende jaren zijn werkproces tegen het licht moeten houden, waarbij het voor ieder persoonlijk een uitdaging zal zijn om in de nieuwe situatie inspiratie te vinden. Een interessante ontwikkeling is de voortschrijdende digitalisering. In Utrecht wordt daar heel voortvarend op ingespeeld, Er is al een aantal jaren een repository voor digitale publicaties en nu wordt daar een databank voor onderzoeksgegevens aan toegevoegd. Daarnaast faciliteert de UBU onderzoeksgemeenschappen met Virtuele Kennis Centra (VKC). Een VKC is een elektronische omgeving waarin de leden van een onderzoeksgroep werken, schrijven en communiceren. Binnen een VKC kunnen vakreferenten taken hebben, zoals het verzorgen van

input in de vorm van gedigitaliseerde data. Bij een aantal VKC zijn collega's van Rogier betrokken.

We weten wat over jouw werk en onderzoek. Wil je privé nog iets kwijt?

Bovenop zijn boekstapel ligt Stephen Covey's *The Seven Habits of Highly Effective People* dat volgens Rogier 'inspirerende handvatten aanreikt voor wie wil werken aan zijn persoonlijke effectiviteit en de formulering van kernwaarden en -doelen onder alles wat je doet.' 'Verder ben ik eindelijk doorgedrongen tot Marcel Proust's *À la recherche du temps perdu*, een imposante romancyclus van meer dan 3000 pagina's die ik nu na jaren eens hoop te bewingen. Totaal onverwacht blijkt de vakreferent ook een enthousiast doe-het-zelver. In zijn vorige huis was hij uitgeklust maar hij is kortgeleden verhuisd zodat hij weer voor geruime tijd met zijn handen aan de slag kan. Daardoor lijkt de racefiets, een andere hobby, voorlopig nog even in de garage te blijven hangen.

Laatst bijgewerkt: 5 december 2011